

deelneming aan de oorlog, maar zeker van begin juni af, toen het grootste deel van de *British Expeditionary Force* uit Duinkerken was geëvacueerd, was de stemming aan boord van veruit de meeste schepen bevredigend. Besluit A 5 werd door verscheidene opvarenden dan ook als nodeloos en kwetsend ervaren en het trof menigeen hunner als een pijnlijke tegenstelling dat wél de arbeidskracht van de *mensen* die de schepen bemanden, door de regering gevorderd werd, zij het slechts in beginsel (want daartoe moesten eerst nog regels vastgesteld worden en die verschenen niet), maar niet het beschikkingsrecht over de *eigendommen* van de particuliere scheepsbezitters en van de talloze kleine en grote rederijen. Hier werd de grondslag gelegd voor een conflict dat in later jaren tot grote spanningen zou leiden.

Wat daarvan zij, de regelingen welke onder Steenberghe's leiding getroffen waren, waarborgden de Engelse (en in de periode waarin die regelingen tot stand kwamen, ook nog de Franse) regering dat, behoudens de schepen in bezet gebied, alle schepen die de Nederlandse vlag voerden, ingeschakeld zouden blijven in de oorlogvoering tegen Duitsland: ca. 570 zeeschepen (tezamen tellende ruim 2,6 mln brutoregister-ton), ca. 200 kustvaarders (bijna 60 000 brt), 12 zeesleepboten en 42 treilers.

Die regelingen leken er op te wijzen dat het Nederlandse kabinet vastbesloten was, de oorlog tegen Duitsland met kracht voort te zetten. Het feit evenwel dat Frankrijk in juni onder de voet gelopen werd, schiep een situatie waarin niet alleen de Geer maar ook verscheidenen van zijn ambtgenoten gingen betwijfelen of voortzetting van de oorlog zin had, en waarin menigeen hunner (wij stipten dit al aan met betrekking tot Dijkhoorn) zich de vraag stelde of men er niet beter aan deed, Londen of zelfs Engeland te verlaten.

Verdeeldheid

Onschokbaar waren het zelfvertrouwen en de vastberadenheid van het Engelse volk. De geslaagde evacuatie van het grootste deel van de *British Expeditionary Force* uit Duinkerken werd niet als een nederlaag maar als een overwinning beschouwd. Eind mei en begin juni werd nog gehoopt dat de Fransen een nieuw Duits offensief zouden kunnen opvangen, maar toen dat offensief op 5 juni ingezet werd, bleek spoedig dat men de Franse weerstandskracht overschat had. Drie weken later was heel West-Europa in Duitse handen, een nieuwe Franse regering, geleid door maarschalk Pétain, had inmiddels gecapituleerd (22 juni). Wat zou Hitler doen? Had hij plannen gereed liggen om op korte termijn in Engeland te landen? Het minste